Ljubav bez granica

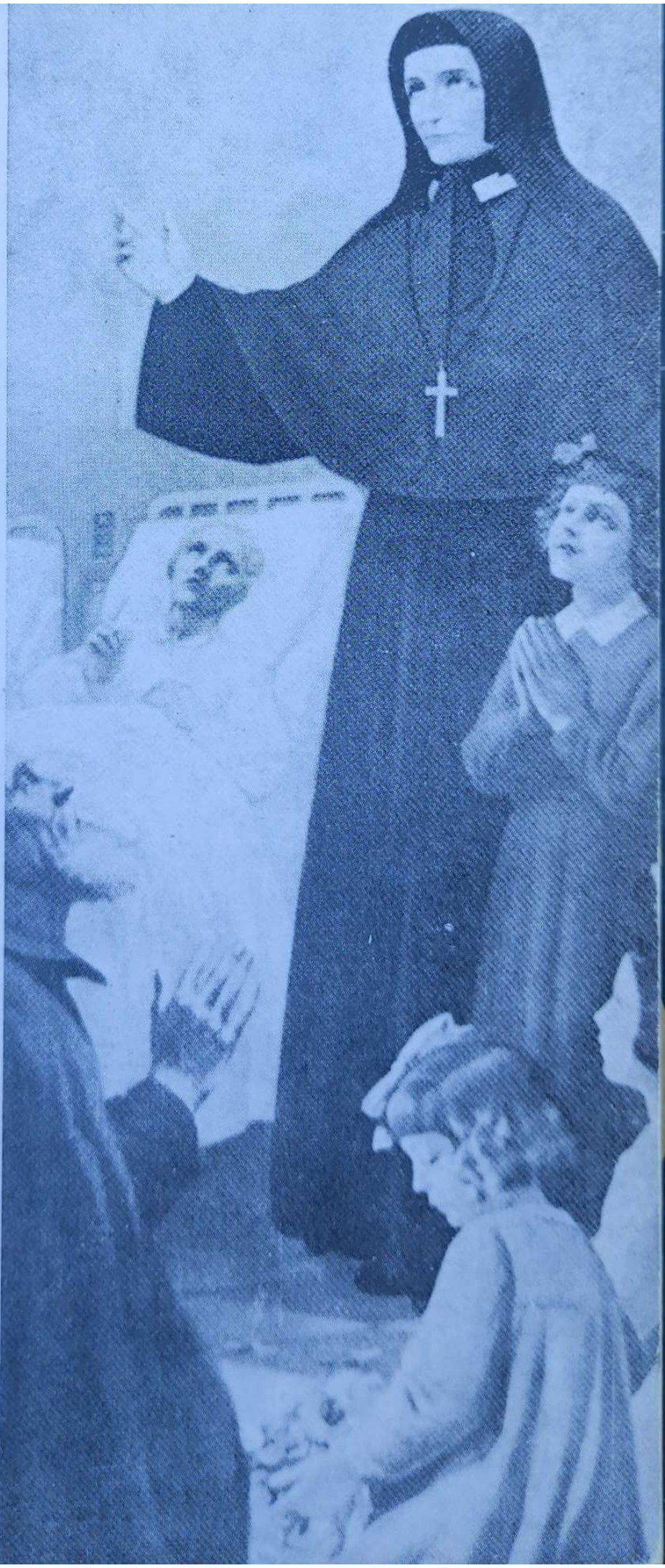

SVETA
MARIJA
KRUCIFIKSA
UTEMELJITELJICA
SESTARA
SLUŽBENICA
MILOSRĐA
(ANČELA)

Ljubav bez granica

SVETA MARIJA KRUCIFIKSA
UTEMELJITELJICA SESTARA
SLUŽBENICA MILOSRĐA
ANČELA

Izdaju

Službenice Milosrđa — Provincijalna uprava
Ćiril Metodova 14 Split

Odgovara

S. Agneza Šegvić, Ćiril Metodova 14 — Split

Grafička oprema: SRĐAN GLAVINIĆ — GAGO

Tisak: NITRO »SLOBODNA DALMACIJA« — SPLIT

Ljubav nam mora najviše ležati na srcu, jer svako pa i najizvrsnije djelo, bez ljubavi, ne bi koristilo.

sv. Marija Krucifiksa

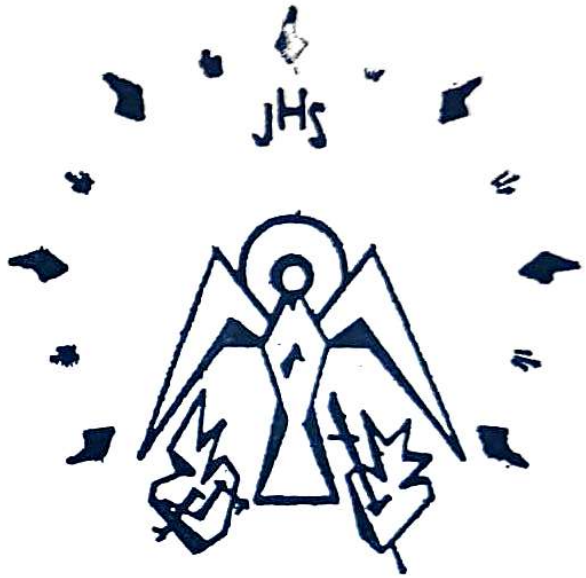

CHARITAS

Kratki
Životopis sv. Marije Krucifikse Di Rosa
Utemeljiteljice Službenica Milosrđa — Ančela
s talijanskog prevela s. A. Š.

Lektor i korektor

s. Marija od presvetog Srca Isusova OSC
Dozvolom Crkvenih Vlasti

Split 1980

PREDGOVOR

Odavna se priželjkivalo jedno izdanje o životu, karizmi i djelovanju sv. Marije Krucifikse Di Rosa utemeljiteljice sestara Službenica Milosrđa.

Nema smisla da se nagađa zašto se to u toku punih 125 godina, odkada djeluju sestre u našim krajevima, još nije učinilo? Raznovrsni su uzroci i nas oni toliko danas ne zanimaju koliko sam životopis te velike svetice prošloga stoljeća. Ona je sigurno zadužila i Hrvatski narod. Nažalost taj manjak ni do sada nismo popunili i ako je naša želja ne samo vruća, već goruća. Na tome se ozbiljno radi i moli se Gospodina za uspjeh.

Ova mala brošurica neka bar donekle popuni prazninu u proslavi 125. obljetnice dolaska »Ančela« u naš lijepi sunčani Split.

Izašla je iz srca i pera jednog biskupa. Mons Gian Battista Bosio-a sugrađanina svetice i velikog prijatelja Kongregacije. Slobodno je prevedena s talijanskog od jedne naše sestre.

Namijenjena je u prvom redu samim Službenicama Milosrđa koje u svetoj Majci imaju ne samo na nebu moćnu zaštitnicu, već stalni uzor i poticaj.

Namijenjena je također roditeljima i rođacima sestara, dobročiniteljima, prijateljima i simpatizerima naših zajednica i naše Družbe.

Sv. Marija Krucifiksa ne prestaje pomagati i zagovarati svoje štovatelje, njezina ljubav još je djelotvorna. Njezine duhovne kćeri još su tu sa posebnim, krasnim zadatkom: »Da život, rad, molitvu, patnju i nesebično

darivanje utroše za sve veću slavu Božju, za vlastito posvećenje, na blagodat i korist duša koje susreću na svom životnom putu i traže njihovu milosrdnu ljubav i njihovo makar i skromno djelo.

Za »Ančele«, Krucifiksine kćeri, evo ispita savjesti i razmišljanja, evo prigode za obnavljanje svetih nakana i za novi poletni žar.

Split — dragi grad — čije su građanstvo sestre primile pred 125 godina, kojemu su poklonile dane cvjetnog prosvjetnog rada, Split kasnije nijemi svjedok njihovih patnja i stradanja, dao Bog da primi po Službenicama Milosrđa iz male Ćiril Metodove ulice, još dugi niz godina blagoslovljenog rada u korist njegove dječice i mladosti, njegovih starica i bolesnika, a Isus u Euharistiji koji se dnevno izlaže u njihovoj crkvi bio zalog tim željama i nastojanjima.

Službenice Milosrđa

Brescia — Split, oktobar 1855 — 1980

Split, 5. ožujka 1980.

Nadbiskup Frane Franić

PROVINCIJALNOJ UPRAVI DRUŽBE SLUŽBENICA MILOSRĐA SPLIT

Dobio sam od vas u ruke životopis vaše utemeljiteljice svete Marije Krucifikse di Rosa, preveden s talijanskoga. Životopis je izvorno napisan od biskupa mosgr. Bosioa sugrađanina sv. Marije Krucifikse. Pročitao sam ga na dušak, jer je lijepo i pobožno napisan, a osim toga i kratko. Dobro će doći taj prijevod prigodom proslave 125. obljetnice dolaska sestara ančela u Split, koja će se proslava obaviti u kolovozu ove godine. Stoga rado dajem dozvolu za tiskanje.

Ja sam sudjelovao kao biskup u proslavi 100. obljetnice dolaska vaše družbe u Split, 1955 g. Dobro se sjećam te proslave obavljene u siromaštvu i velikoj skromnosti. Prilike su tada bile nepovoljnije za proslavu nego sada, iako ni sada prilike nisu idealne, jer sestre u Splitu nemaju ni izdaleka dovoljno prostora ne samo za djelovanje, nego za ljudsko stanovanje. Ali križ je uvijek bio nad ančelama, od početka ustanove Družbe pa ih mora pratiti tokom cijelog života. Zato je sveta utemeljiteljica uzela sebi ime Krucifiksa, Raspeta: raspeta je bila izvana, od svijeta, uslijed trajnih kleveta i progona, i iznutra, uslijed preosjetljive naravi koja joj je uzrokovala trajni nemir i nutranju tjeskobu. Njezina je veličina u tom što sve te ogromne križeve svladala velikom vjerom i herojskom ljubavlju.

Nadam se, sestre, želim vam i molim Boga za vas, da ostanete i u sadašnjim prilikama vjerne duhu svoje

svete utemeljiteljice: nepokolebivoj vjeri i ljubavi u Boga i u čovjeka. Vi više ne možete držati škole za djevojčice Splita, iako ste bile prve koje ste pred 125 godina otvorile u Splitu školu za žensku mladež. Biti odgojena »u koleđu« to je za djevojke ondašnjega Splita pa možemo reći sve do II svjetskog rata, bio znak dobrog i otmjenog odgoja. Sada ste ostale na svom prvotnom pozivu: milosrđu prema bijednima, osobito starima i dječici. A u apostolatu pomažete na nekim našim župama, tamo gdje vam prilike dozvoljavaju.

Vi ste, sestre službenice milosrđa, duboko ukorjenjene u povijesti grada Splita. Vi ste prenesene iz Italije, ali vi ste ovdje postale Splićanke i Hrvatice, a što je najvažnije, vi ste autentične kćeri svete Marije Krucifikse di Rosa koja po vama govori hrvatski i radi za naš narod, na našim hrvatskim jadranskim žalima. Glavno je za vas Božja ljubav, koja ne pozna granica, kako kaže životopisac svetičin msgr Bosio: ne pozna granica ni nacionalnih, ni rasnih, ni klasnih pa ni vjerskih, jer u svakom čovjeku vidi dijete Božje, brata i sestru Kristove.

Čestitam vam dakle, sestre, na čelu sa časnom majkom provincijalkom, Agnezom Šegvić, našom pravom Splićankom, 125. obljetnicu života i rada u Splitu i želim vam još bolju budućnost. Zahvaljujem na vašem radu, molitvama, posebno što svakodnevno molite pred izloženim Svetotajstvom u vašoj crkvi; zahvaljujem na vašim žrtvama, patnjama, suzama koje ste prolile i životima pokojnih sestara, kojima želim vječni pokoj! Želim da nastavite novim žarom, novim mogućnostima, novim i dubljim duhovnim životom, koliko ljudska slabost dozvoljava, kojim ćete privlačiti uvijek nove mlade idealne duše u svoje redove tako da će se provincija ne samo popunjati u kadrovima, sve sposobnijima, nego će i napredovati i u broju i u duhu tako da će odgo-

voriti zadacima koje na nju postavlja vrijeme, Crkva i naš hrvatski narod ovdje na jugu, na sjeveru, na zapadu i istoku naše lijepe domovine.

Časna majko provincijalko, časne sestre ančele, Bog vas poživio i blagoslovio!

Vaš nadbiskup
Mons Frane Franić

Miz i dobro!

LJUBLJENA I MILA ČASNA MAJKO AGNEZA,

Čitajući i lektorirajući životopis Vaše sv. Majke Utemeljiteljice — Marije Krucifikse — Paule Di Rosa, ne mogu a da Vam ne izrazim svoje divljenje zbog njenog duhovnog lika i čudesnih Božjih djela u toj odabranoj duši. Uistinu se u njoj očitovala snaga milosti-ljubavi Božje!

Bila je živo svjedočanstvo Evanđelja; hvala slave Njegove!

Prateći njen život, duhovni put i uzrast, doživljujemo ono bezuvjetno predanje Idealu-Bogu.

On joj je dao mnoge naravne i vrhunaravne darove i milost, koje je ona svojom vjernom suradnjom usavršavala. Njezine duševne i duhovne moći bile su rasvijetljene i osnažene. Volja je dominirala, te je ona upravo snagom te volje — svoga žarkoga duha — mogla izvesti mnoga herojska djela na slavu Božju. Ta joj je Slava bila pokretačka snaga i cilj, kao što je i konačni cilj — causa finalis — svih stvorova. Ona sama izjavljuje: »Naš cilj mora biti slava Božja i spasenje duša i zato se moramo uvijek oduševiti novom hrabrošću« (Terezi Camplani). Ili: »Radite samo i samo za Njega« (Duhovna oporuka).

Začuđuje da je ona, relativno mlada, mogla podići i ustanoviti škole, bolnice, samostane... Vjerovala je u snagu Onoga koji je u njoj čudesno djelovao. Živi **Oganj ljubavi** spaljivao je u njezinoj duši sve što je smetalo ostvarenju njenih božanskih planova. A ona Mu se potpuno predala i bila prikladno oruđe u Njegovim rukama.

Zadivljuje me njezin entuzijazam, polet za Uzvišenim; njezin duhovni sjaj i žar što izbija iz svakoga gesta i djela, njezin dinamizam, a opet njena blagost i poniznost. Njezine teške bolesti, nevolje, iskušenja, jednom riječi — **križ,** ne umanjuju njezino djelovanje, nego joj daju više snage. Svjesna je da samo žrtva donosi sjaj i da ona ne smije biti uzaludna. I svjesna ovoga kapitala žrtve uzdizala se sve više i uranjala sve dublje u boli Otkupiteljeve, postajući *zaručnica Propetoga.* Oslonjena na snagu Križa, svladavala je herojskom strpljivošću i pouzdanjem u Boga sve kušnje, zapreke i poteškoće, neustrašivo nastavljajući svoj duhovni put, s geslom: Sve za Boga, sve za duše — bližnjega! Kod nje je tako očit i primaran taj vrhunaravni vid — *primat Boga,* i ona stoga hrabro prelazi preko svih zapreka, da ostvari ono što Bog od nje traži.

Baš zato što se Bogu bezuvjetno predala, mogla je snagom Njegova Duha izvesti djela koja zapanjuju. A to bezuvjetno predanje uključuje u sebi herojski stupanj odricanja-žrtvovanja. I ona svoje iskustvo prenosi svojim duhovnim kćerama: »On se sav predao tebi, pravo je da se Njemu sva predaješ bez ikakva pridržaja« (u pismu od 13. 7. 1854). Ili: »Tvoje srce neće biti nikada zadovoljno, dok ne bude potpuno Božje, bez ikakva pridržaja« (»Angelini Passi). I nastavlja: »Budi vjerna svome Bogu i sjeti se da moraš postati sveta« (Ibidem).

Ona je crpila snagu iz unutarnjih **vrela Božjeg Srca,** što dokazuju riječi upravljene istoj osobi: »Najbolje si

izabrala ako se kroz cijeli život posvetiš Bogu u vježbi duhovnog života« (Angelini Passi).

Ali ona je znala da je srž duhovnoga života i duše — **ljubav.** I bit je savršenstva i svetosti u ljubavi, koja je vršenje volje Božje. Stoga ona piše:

»Nije sve do samoće, šutnje i mira, kćeri moja; doduše, sve služi da više mislimo na Gospodina, ali ako nemamo ljubavi, malo ili ništa ćemo postići; s ljubavlju nećemo propustiti da mislimo na Ljubljenoga i usred tisuća poslova i briga, i sve će nas k Njemu voditi i za Njega ćemo radosno podnijeti bilo koju patnju« (Lujzi Tedeschi).

Ona je svoje biće, svu svoju ljubav, žar svoga duha i srca — a iz ljubavi prema Bogu — utkala u svoje djelo, svoju i Vašu Družbu, koja će stoljećima živjeti od dragocjenoga duhovnoga kapitala svoje duhovne Majke i Utemeljiteljice.

Imala je žar i snagu te neustrašivost velikih apostola i svjedoka: **Stjepana, Pavala, Ignacija i Grigniona, Ivana de Chantal...**

Kao da je, poput Pavla, izgarala sva od revnosti: »... Zaboravljam ono što je natrag, posižem za onim što je naprijed...« A to Naprijed bio je Transendentni i Sveobuhvatni Bog, u kojemu se jedino smirila njena velika duša.

Imala je duboki smisao i osjećaj za ljudsku bijedu. Srljala je, sa svojim duhovnim kćerama, tamo gdje je najopasnije — za vrijeme zaraze, pošasti, ne obaziruć se na opasnosti, kada je u pitanju bio život drugoga. Vidljiva je i očita **karizma ljubavi** u njezinu životu. Jer ljubav je, kako kaže Lacordaire, žrtva samoga sebe za druge. Kao da tu svoju ljubav nije mogla utažiti. A ta ju je Ljubav, što se u njoj razgarala poput ognja, silila na sve veće pothvate i herojska djela za Ljubljenoga, za najveću slavu Božju. Ona je znala da se ta ljubav podr-

žava i osnažuje samo odricanjem-umiranjem. Stoga nije prestala naglašavati:

»Nemojte sustati u borbi protiv same sebe; sjetite se da se treba žrtvovati i potpuno umrijeti samima sebi, ako želimo dostići visoko brdo savršenstva. Dobro razmišljajte što to znači umrijeti potpuno sebi samima!« (Duhovnim kćerima u Cremoni).

»Raspeti Isus — ponavlja jednoj duhovnoj kćeri — neka je uvijek naš Učitelj, naš vođa, naša utjeha.«

Draga Majko, spoznajemo da su sveci oni koji su mnogo **ljubili — Ljubav;** oni koji su iznijeli veći teret na brdo savršenstva. Zato su povukli za sobom plejade drugih bića — u hodočasničkom hodu prema Vječnosti.

Kako je svetost zapravo **radost i oslobođenje u ljubavi — život Ljubavi.** Sveci su velika svijetlila, iz kojih prosijeva, ljepšim i blistavijim sjajem, sam Krist — vječno SUNCE.

Vama i sebi, draga Majko, želim da ovo veliko Svjetlo uvijek odsijeva i u našim srcima, mnoge obasja i privuče Žarištu Ljubavi.

U Kristu Vam odana
S. Marija od Presv. Srca-Petričević OSC

P. S.

I dok Vam već sada, ljubljena časna Majko i drage Sestre, od srca čestitam 125. obljetnicu Vašega dolaska iz Brescie, kolijevke Vaše Družbe, u Split, na plave vale našega Jadrana, želim Vam da duh Vaše velike Utemeljiteljice — trajno bdije nad Vama, podržavajući Vas i osnažujući u vjernosti prema svome Idealu; pomažući Vas u suobličenju i predanju Raspetoj Ljubavi.

Samostan sv. Klare,
Split, 7. II 1980.

Ljubav bez granica

U RIMU

Da, Rim središte kršćanstva, koje je vidjelo i uzveličalo čete Božjih ugodnika, odalo je u dva navrata najveće časti Službenici Ljubavi o kojoj je riječ u ovoj knjižici.

Zvona bruje. Svijet hrli. Dugi niz redovnica skromno odjevenih u crnini— samo im se ovratnici bijele i lijepi srebreni križ na prsima — žure se velikim trgom, Bilo je to nezaboravnog dana 26. svibnja 1940. Sestra Marija Krucifiksa proglašena je blaženom.

Radost odsijeva na licima, srce pjeva pjesmu zahvalnicu, dok žarko rimsko sunce grije i grad i duše hodočasnika.

Ogromna bazilika sv. Petra dupkom je puna. U »Berninijevoj slavi,« i moru svijetla i cvijeća dominira lik jedne redovnice — Marije Krucifkse — u svijetu pl. Paule Di Rosa. Isto joj je redovničko odijelo sestara koje pune Petrovu crkvu. Koliko ih ima? Prisutno je 700 Sestara. Njihove su oči uprte u majku njihovih ideala, dok drugih četiri tisuće kod kuće sklapaju ruke i zahvaljuju Bogu koji, slavljem Utemeljiteljice, potvrđuje stil života rad, molitvu i posvećenje svake Službenice Milosrđa. Duhovnoj radosti nema kraja.

Nije prošlo dugo vremena od tada. Bl. Marija Krucifiksa — nova princeza raja — kako ju je nazvao sv. Otac Pijo XII, proglašena je svetom od istoga Pape Pija XII.

Prohujao je strašni drugi svjetski rat. I Službenice Milosrđa su platile taj univerzalni orkan životima i žrtvama svake vrsti. Tko čvrsto vjeruje i čvrsto se nada, taj zna komu vjeruje, zna čemu se nada. A ljubav — njihovo nadahnuće, simbol i karizma — podržavala im je elan i snagu. Nisu klonule!

Prošao je rat i njegove teške posljedice. Život, usprkos svemu, probijao se naprijed; on ima svoje zahtjeve, a ljudi ljube život i kad nije lak.

12. lipnja 1954. godine i opet se vječni Rim sjeća Marije Krucifikse, i opet je slavi. Nanovo se diže glas Kristova Namjesnika, koji prvu Službenicu Milosrđa proglašuje svetom. Njezino životno dijelo primilo je pečat kršćanskog heroizma i svetosti. Njezine brojne duhovne kćeri imaju sigurne i zacrtane smjernice k svetosti i milosrdnoj ljubavi. Ni jedna ni druga nisu monopol ni jednog naroda; rastu i cvatu pod svakim nebom i podnebljem, jer Bog je otac sviju, a mi svi, daleko od rasne predrasude, djeca smo Njegova. Baš zato nas zanaša misao svetosti bez granica i ljubavi ustrajne, vjerne i bezgranične.

SJAJNA ZORA

Da upoznamo malo pobliže sv. Mariju Krucifiksu, da shvatimo bolje i njezine kćeri Službenice Milosrđa, koje već dugo djeluju i u našoj domovini, a kćeri su ovoga krša, naših ravnica i bregova, naše zemlje u jednu riječ.

Brescia je njezin rodni grad. Napredan talijanski grad, grad industrije i dinamike. Visoke divne Alpe su mu za leđima, a pred njim se stere rodna i bogata padska ravnica. Nedaleko nalaze se najljepša jezera Italije: Garda, Iseo i druga. To je grad uma, srca i svetosti. Grad

heroja i vjere. Nije čudo da u takovom gradu i mala Paulina nalazi obilate duhovne hrane iz koje će crpsti snage za vlastito posvećenje i smisla za uboge i zapuštene.

Rađa se u plemenitoj i bogatoj obitelji 5. studenog 1813. Otac Klement je izražena ličnost u gradu. Vjernik, umjereni i razumni rodoljub i političar; aktivan industrijalac i prisutan uvijek ondje gdje je korist sviju. Majka je grofica Kamila Albani iz susjednog grada Bergamo. Žena izvanredne vjere i plemenitosti.

Župna crkva sv. Lovre prima svečano svu djecu obitelji Di Rosa za sveto krštenje. Paulina je šesto dijete po redu. Na krštenju je dobila tri imena: Paula, Franjka i Marija; da kasnije zadrži ovo zadnje i postane Marija Krucifiksa, »Marija Propeta«, ime koje će zacrtati čitav program njezina života i njezine Ustanove.

U desetoj godini prima prvi puta sv. Pričest: sretna je u ovom prvom djevičanskom zagrljaju s Kristom. Što Isus kani s tom dušom? Tajna je to Božja.

PRVE OLUJE

Život je lijep i kad je isprepleten bolima i križevima. Baš zato život je zanimljiv, a u borbi čovjek mjeri svoje snage, traži smisao svoga postojanja i lakše mu nalazi izvor koji je u Bogu i vječnosti. Bogata roditeljska kuća sama po sebi nije bila u stanju da odaleči od mlade Paule tmurne oblake koji će već u nježnim godinama zahvatiti njezin životni put.

U jedanaestoj godini teško oboljeva, nalazi se skoro u smrtnom škripcu. Majka Kamila bdije nad tim pognutim cvijetkom i strepi. I sama je krhog zdravlja, ali majčino srce ne misli na sebe. Vruće vapi, usrdno moli, da joj ljubljeno dijete naže izgubljeno zdravlje. Poklanja Bogu svoj vlastiti život da spasi život svoje Paule.

Mala bolničarka

I bi uslišana. Dok se Paula smješka životu, majka vene. Sada se Paula pretvara u brižnu bolničarku svoje majke. Ni lijekovi, ni pažnja, ni njega, ni ljubav ne uspijevaju. Nedokučivi su putovi Božji!

Grofica Kamila ostavlja dolinu suza u tridesetosmoj godini života, na sam Božić. Paula ostaje siroče bez majke. Dah joj zastaje, a oči izgubljeno traže nekoga koga više nema. Nema je, nema je, odzvanja tupo prazni krevet i hladni zidovi. Vrata se zatvaraju i otvaraju; netko je sažalno i pomiluje, ali to nisu tople majčine ruke. Blage majčine oči ugasle su. Srce da iskoči od bola. Jedno malo svjetlo gori u noći... Žižak treperi, osvjetljuje trenutačno na zidu lik jedne druge Majke...

Iz ranjene mlade duše izbija krik: »Majko, nebeska moja Majko!« Potok suza lije niz duboke crne oči male Talijanke. Suze oduška, suze neizmjerne duhovne sreće. Paulina je našla što je tražila. Našla je Majku, nije više siroče. Kraljica neba, Majka Kristova, Majka svih ljudi bit će i njezina ljubljena Majka. Koljena joj klecaju pred likom Djevice i Majke. Srce se širi, suze se suše: »Ti Marijo, bit ćeš mi odsada majka, ja ću biti tvoje vjerno i poslušno dijete. Primi me, Marijo, štiti mene sirotu...« Tihi tajanstveni — da — Marijina potvrda, silazi joj kao melem u dušu. Utješeno dijete sad može usnuti. Smiješi joj se iz visina u snu majka Kamila, i smiješe se Anđeli Božji, dok Nebeska Majka svojim plaštem zakriljuje svoje dijete, koje se sada u mirnom snu druži s anđelima, sretno i nevino se smiješka poput njih.

U SAMOSTANSKIM ZIDINAMA

Klement Di Rosa povjerio je svoje dijete Sestrama od Pohođenja, koje su uspješno i kršćanski odgajale veliki broj ženske mladeži uglednih obitelji. Otac se žalosna

srca rastaje od Paule, i njoj krvari duša. Ostavlja očinski dom, toplo obiteljsko gnijezdo i zalazi među nepoznati tihi svijet. Neizvjesnost nije nikada ugodna pa ni onda kada imaš posla s dušama koje su se nesebično i potpuno predale Bogu. Ipak Paula se ubrzo snalazi. Mirna i sabrana atmosfera prija njezinoj mističnoj duši. U društvu je djevojčica svojih godina; ističe se u pobožnosti, disciplini i ljubavi prema presv. Euharistiji. Rado prolazi vrijeme odmora u molitvi pred Svetohraništem. Što je u to vrijeme osjetila njezina duša teško je reći. Sigurno je ipak to, da ju je milost predusrela, a njezina djetinja duša joj se sasvim predala. Kad su je pitali: »Umaraš li se, Paulina, tako dugo moliti?« — bezazleno je odgovorila: »O ne, dapače, to mi je veliko zadovoljstvo.« — »A što tražiš od Isusa u molitvi?« Odgovor je bio jednostavan i spontan: »Molim Ga, di mi dade trpljenja, pa da tako što više sličim Njemu.« To je početak sna i jave buduće Marije Krucifikse. Milost je našla plodnu zemlju.

U OČINSKOJ KUĆI

U sedamnaestoj godini vraća se Paulina obiteljskoj kući. Pupoljak se razvio u divan cvijet. U mladoj djevojci se nalaze dražest i finoća. Iz njezinih očiju nazire se sjaj duše. Živahni ali staloženi temperamenat, toplo i nesebično srce, oštroumna i otvorena, neposredna i ozbiljna — to su vrline koje rese Paulinu, a iz čitave njezine pojave zrači neki tajanstveni čar i ljepota duše.

Ne gubi vrijeme, traži si duhovnog vođu i nalazi ga u osobi Mons. Pinzoni-a župnika brešijanske katedrale. Čovjek Božji, naobražen, energičan i pun apostolskog žara. Njegovom pomoću Paulina si postavlja program života. Prilično je stroga sa sobom. Ustajat će se na vrijeme. Razmatranje i molitve trajat će jedan sat. Svetu Misu

će slušati svaki dan, tako isto i posjet Isusu u Sakramentu. Svake će se sedmice ispovijedati. Odjeća će joj biti skromna, jelo obično i jednostavno. Njezine čarobne, velike i duboke oči bit će što više moguće oborene, a kontakti sa svijetom što kraći, ali srdačni i neposredni. Ovo je u glavnim crtama program toga cvijeta brešijanskog plemstva. Njezino stablo ima zdravo korijenje; dat će sigurno dobre plodove.

NEPOŽELJNA PONUDA

Sasvim je razumljivo da je takvo djevojaštvo idealno obećanje za buduću suprugu i majku. Zato kavalir Klement jednog dana predlaže ljubljenoj kćeri ponudu za brak s jednim bogatim i uglednim mladićem: »Promisli i odluči se, Paulino moja!« Neobično, ali istinito, Paula, poslušna i podložna svome ocu, osjeća revolt i neki prkos. Kako to?... Zar sam dala povoda svojim ponašanjem da privlačim pažnju na sebe? Plače, ponizuje se, moli. U ime Paule Mons Faustino Pinzoni daje odgovor pun poštovanja i ljubavi prema ocu, ali odlučan i nepokolebiv. Paulina neće nikada pripadati jednome čovjeku, a da zapečati tu odluku polaže zavjet vječne čistoće. Plemeniti Klement Di Rosa kršćanin i džentlemen klanja se volji Božjoj i poštuje slobodu svoje kćeri. »Ludost!« — rekao bi svijet. Ali ono što je ludo za svijet često je mudrost u očima Božjim.

PRVI PLODOVI

Paulina vodi moralnu i ekonomsku odgovornost svoje vlastelinske kuće. Ona je poput jake žene iz Evanđelja. Organizira rad, brine se za čistoću i red, bdije nad

Socijalna radnica

službinčadi, da se ne bi uvukao nemoral u njihove redove, Poučava i opominje, tješi i potiče na bolje, a to sve s velikom ljubavi i dubokim osjećajem odgovornosti. Njezin otac je prezadovoljan, pa joj povjerava upravu tvornice svile u Akvafredi, (Acquafredda) mjestu u okolici grada Mantove. Ljeti 1830. nalazimo, dakle, Paulu između nekih sedamdesetak tkalja nadošlih iz okolice. Ona je više majka nego gazdarica. Ujutro kod ustajanja moli s njima, a preko rada nečujno prolazi od jedne do druge, smiješi se, bodri, pomaže. Pravi anđeo čuvar. Pazi na razgovore i kretnje, poučava ih i razveseljuje pjesmom i ugodnim razgovorom. Pazi na slobodne sate i na nepoželjne sastanke. Na kraju sedmice šalje ih roditeljima. Tako djeluje tko poštiva u radniku ne samo ekonomsku korist nego i nadasve njegovo ljudsko i kršćansko dostojanstvo.

DUŠEVNE BORBE

Vara se tko misli da je svecima sve lako. Na vrhunce se stiže s velikim trudom i sa žrtvom. Naša Paulina rano je upoznala borbu i duševne poteškoće. U njezinoj duši odvija se strahovita, gotovo paklena borba sumnje vjere i odbojnosti, neutješive klonulosti, pretjeranog grizodušja, teških napadaja protiv svete čistoće. Tama, gusta tama je okružuje, a često i kobni osjećaj da ju je Bog zapustio. Da je barem shvaća duhovni vođa . . .? Ali Gospodin dopušta da ni Mons. Pinzoni ne prodire u misterij njezine duše. Gospodin zna sve i On je uz nju iako Ga ne osjeća. Paula izlazi iz tih muka ojačana u poniznosti, u vjeri, u nadi, u ljubavi, u strahu od grijeha i u žaru za spasenje duša. U časovima preobraženja ove kreposti joj blistaju u duši neobičnim sjajem i ulijevaju joj nove snage za borbu, koja započinje još jača i teža od

prijašnje. Može se reći da će joj duhovne tamne noći trajati do groba.

Ne postoji samo mučeništvo krvi. Mučeništvo je i svagdanja duševna borba da se postigne muževna krepost, a Di Rosa ju je upoznala kao užarenu vatru.

DA DONESE VIŠE PLODA

»Plodni trs je pročišćen da donese što više ploda« (Ivan 15,2). Ljeti 1836. u Bresci-i hara strašna zarazna bolest »kolera«; u kratko vrijeme širi se strahovitom brzinom. Imućni bježe iz grada, dok Paula u divnom zanosu nesebične ljubavi piše svome ocu, sinovskom odanošću, moleći dopust da ide služiti jadne zaražene. — I Mons. Pinzoni se zalaže za tu stvar. I ponovno taj divni otac dostojan svoje velikodušne kćeri odgovara: »U ime Božje idi ljubljena moja kćeri! Da nisam otac obitelji htio bih te slijediti i ja.«

S očevom dozvolom Paula ulazi u lazaret s drugaricom koju joj je Providnost dodijelila u osobi pl. Gabriele Echenos Bornati. Bog će združiti ove dvije velike duše da izvrši svoje planove na polju milosrdne ljubavi.

Samo dva dana kasnije Paula dobiva vijest da joj je rođena sestra s. Marija Krucifiksa od Pohođenja zaražena. Srce je boli, htjela bi letjeti k njoj. No, misli da joj je sestra njegovana i dvorena, dok bi bijednici u lazaretu ostali bez pomoći... i ostaje. Dosjetljivost ljubavi! Poslije druga dva dana zaražen je u očinskoj palači i brat joj Filip. Paula se žuri k njemu, dvori ga i pripravlja ga na smrt. Tješi ga u smrtnim časovima, a zatim poslije nekoliko dana vraća se u bolnicu. Primjer ovih dviju plemkinja ganuo je i zapanjio grad i biskupiju. Ne fale duše koje ih nesebično slijede.

POSLIJE OLUJE

Paula je našla svoj put. Ne ostavlja bolnicu ni kad je minula kolera. I neće je više ostaviti. Svaki dan sa svojom drugaricom Gabrijelom posvećuje svoje drage bolesnice i poslužuje ih u svim pa i u najnižim potrebama. U međuvremenu otvaraju joj se razna polja za njezinu neumornu djelatnost. Povjerene su joj neke karitativne ustanove, osobito zavod za napuštenu žensku mladež. Godine 1838. njezinim interesiranjem i na njezin trošak otvara se u Bresci škola za gluhonjeme. U jeseni odlazi u svoj ljetnikovac u Capriano del Colle i postaje apostol mladeži. Tu otvara »Oratorij«, gdje je animator bez predaha. Organizira misije koje vrlo lijepo uspijevaju, četrdesetsatno klanjanje sv. Otajstvu, koje se obavlja uoči poklada. Tako prolaze dani njezina odmora; spas duša joj je na srcu, zapriječenje sablazni; savjetuje i pomaže gdjegod može. Dani joj odmiču u cvjetnoj ljubavi i žaru, a u duši joj sazrijevaju veliki pothvati.

IDEAL

U svagdanjim posjetama brešijanskoj bolnici Paula osjeća da bolesnicima štošta manjka. Ne fale teški moralni prekršaji. Što da radi? Misli... Gospodin je nadahnjuje. Jedna redovnička Družba mogla bi preuzeti ne samo upravu bolnice već i nadziranje i neposredno dvorenje bolesnika. Mons Pinzoni se raduje i daje podršku Paulininom odvažnom koraku. Velike duše ne gase ideale u zaludnom očekivanju. Zamisao postaje stvarnost. Jedna kuća uz bolnicu, jedna zajednica sa predstojnicom, potvrđena pravila; grupa je već dosta

brojna i nadolaze dobre djevojke iz grada i iz sela zadojene istim idealima. Bolnica će dati istu svotu koju je do sada trošila za laički personal, a mlada Družba dat će bolnici potrebni broj bolničarka-redovnica.

NA DJELU

Paula kupuje nekoliko soba u bivšem samostanu svetog Dominika, tik uz bolnicu. S novčanom očevom pomoći adaptira prostorije. Maloj dobrotvornoj četi ljubavi treba predstojnica. Ni jedna ne prihvaća tu službu: nisu došle zapovijedati nego žrtvovati se. Mons. Pinzoni tumači volju Božju i daje odgovornost predstojnice Pauli. Logično je: nije li njezina zamisao družbe? Nije li ona duša Kongregacije koja se rađa? Zbunjena i žalosna ne može izbjeći čvrstoj volji Božjeg čovjeka. Bit će poglavarica do smrti.

Prvog svibnja godine 1840. Paula sa svojim drugaricama ulazi u kuću sv. Dominika. Zajedno si izaberu ime: »Ancelle della Carità« »Službenice Milosrđa«, Isus je rekao: »ja sam među vama kao onaj koji služi« (Luka 22,27). Marija, Majka njegova uskliknula je: »Evo službenice Gospodnje« (Luka 1.38). To je i njihovo ime. Vrijedi za životni program: služavke, ancelle, ropkinje Ljubavi. U svijetu, koji robuje oholosti i sebičnosti, postati službenice Ljubavi to je ponosni gest slobode. Služiti Gospodina je kraljevati.

Ohrabrene u duhovnim vježbama pod vodstvom Mons. Pinzoni-a i Mons. Bianchini-a, 18. svibnja 1840. polaze u bolnicu i zakonski preuzimaju odgovornost. Svaka prihvaća svoju službu. Sve ide na opće zadovoljstvo: savršena sloga između njih, točnost u službi, red i čistoća u prostorijama, obzirna ljubav sa bolesnicima, visoki moral. Bolnica se može smatrati hramom

gdje patnik poklanja Gospodinu žrtvu svojih boli, a dobre bolničarke su im kao anđeli utješitelji.

Carski poslanik i biskup nakon posjete bolnici prezadovoljni su i obećavaju svaku podršku. Dobar glas Družbe širi se i van dijecezanskih granica. Grof Marko Passi propovijeda u Tirolu i šalje Pauli petnaest tirolskih djevojaka pune ideala za milosrdnu ljubav. U Cremoni zovu Ančele u bolnicu. Paula ih prati 30. kolovoza 1841. Prvu noć preuzima sama dežurstvo. Poslije godine dana prakse, načelnik grada hvali njihov rad i savjetuje Paulu da dade konačni oblik Kongregaciji.

BOŽJI PEČAT

Isus je rekao: »Ako su progonili mene, progonit će i vas. Nije učenik više od učitelja, ni sluga više od gospodara (Dj. 10—24). Djela Božja moraju imati svoj pečat: progonstvo.

Sile zla uvijek vrebaju. Protivštine počimlju od laičkog personala bolnice; očevidno je da su korijeni dublji. Za taj plaćeni svijet Službenice Milosrđa su neželjeni elemenat. Njihovo zalaganje, bez vlastitih interesa, kao da je optužba onome koji radi za dobitak. Poštivanje i simpatije što ih okružuju bude ljubomoru i zavist. Otuda se rađaju sakrivene protivnosti, surovosti i klevete, optužbe svake vrsti na njihov račun i na njihovu poglavaricu. Sa sotonskom domišljatošću, neistine se siju među građanima. Stižu sve do Vlade s nakanom da zapriječe konačno odobrenje pravila i da presijeku još u početku djelo tako sretno započeto. Kazalo se: »Klevetajte uvijek... štogod će ostati.« Uostalom to je ljudski. Na kriva izlaganja Vlada se u Milanu zbunila i uzbudila. Htjela bi u pravilniku unositi štetne ispravke. Paula je zaprepaštena. Moli, savjetuje se i

Među zaraženima

djeluje. Brescianski karakter: 26. kolovoza 1842. u ime svih sestara, piše predstavniku Vlade ponosno i plemenito pismo u kojemu odlučno odbija te naume kao protivne prihvaćenom zadatku. Saopućje odluku da će radije ostaviti rad u bolnici i povući se sa svojim sestrama, ne ostavljajući ipak bolesnice dok si uprava ne nađe drugi personal.

Djelo kojemu se čovjek protivi ipak je u Božjoj ruci. Paula to zna i kreće se slobodna i odlučna, ne prihvaća kompromise. Vijest se munjevito širi. Građani Brescije su zapanjeni, ožalošćeni i ogorčeni na klevetnike. Za utjehu Službenica milosrđa, ugledne osobe kao princ Stefan, mađarski guverner, princ Raineri, guverner Lombardo-Veneta u posjeti bolnici dive se, i ganuti ljubavlju redovnica obećavaju pomoć u želji da se spor riješi brzo i dobro. Reakcija građana dala je dobri plod.

Mons. Ferrari, biskup Brescie zagovara osobno kod guvernera. Župnik sv Lovre ide kod kraljevskog zamjenika, a zatim i on kod guvernera. Trgovačka kamera sa najuglednijim građanima, svi gradski župnici šalju Vladi hvale za novu ustanovu i za njihovu karitativnu djelatnost. Svi žure i mole za konačno odobrenje. Brescia se zgraža samo na pomisao da bi jedno tako plemenito djelo moglo biti ugašeno radi zlobe klevetnika.

Ali ovi ne popuštaju: malo ih je, ali su moćni. Tko zna od kojih su tajnih sila potaknuti? Družba izgleda na rubu propasti. Paula osjeća u srcu tjeskobu, ali nalazi snage da ulijeva hrabrost svojim kćerima. »Budi u svemu volja Božja!« Izgleda mi da sam upotrebila sva sredstva koja mi je Gospodin dao: sada ostavljam sve u milosrdne ruke Providnosti. Mi smo sve u savršenom miru. »Zlostavljene smo, oklevetane i, usuđujem se reći, omražene. Ne znamo ništa o Vladi, naš poslanik je pobijeđen od neprijatelja... U ruke Božje, On neka učini s nama ono što hoće, a mi ćemo zahvaliti našem nebeskom Ocu za križ što nam šalje. Ja smatram ovu

kušnju kao jednu veliku milost. Htjela bih samo biti sigurna da je Bog zadovoljan s nama i da je sve naše djelovanje upravljeno na slavu Božju.« — Tako misle, govore i pišu sveci.

POBJEDA

Djela Gospodnja ne propadaju. Kad se ruše sve ljudske nade, Bog pomaže; Bog s kojim na koncu ljudi moraju računati. U opasnosti da propadne ovo milosrdno djelo, Paula se hvata vjere. Sa svojim drugaricama 18. veljače 1843. na svečani način, polaže tri zavjeta uz zavjet da će svake godine slaviti na poseban način blagdan Srca Isusova, ako dobije povoljno Vladino rješenje. U isti dan guverner u Milanu potpisuje dekret u kojem daje naredbu da Službenice Milosrđa nastave korisno služiti u bonlici. Pobožno udruženje neka se obrati nadležnim crkvenim vlastima da bi se osnovala redovnička Kongregacija. I kao javnu naknadu za tolike klevete, guverner izjavljuje želju da sestre ustraju u milosrdnom služenju koje je već do sada urodilo tolikim plodom, zaslužujući zahvalnost i blagoslov tolikih zapuštenih bijednika i bolesnika.

Kolika radost za Paulu, za Službenice Milosrđa, za bolnicu i za grad! Sveci su takvi: u poteškoćama ne klonu, bore se ponizno s pouzdanjem, sa svetim ponosom. Poznaju riječi Kristove: »Pouzdajte se: ja sam pobijedio svijet.« I znaju da je Krist od riječi.

SVECI NISU LJUBOMORNI

Dogodi se često da se zavuče i među dobrim ljudima koji se zalažu u istoj njivi Gospodnjoj, zavidan demon, kao da na svijetu nema mjesta i posla za svih. Sveci

nisu takvi U Lovere cvijeta Kongregacija Sestara Ljubavi, utemeljena od dviju brešijanskih svetica Bartolomeje Capitanio i Vicenze Gerosa. Ova je zadnja u trenutku vrhovna glavarica Družbe. Na radosnu vijest ovako piše Paola Di Rosa: »Plemenita gospođo! Od srca se radujem s Vama i sa svim Vašim sestrama na odobrenju od viših vlasti Vašeg pravilnika. Sa strpljenjem sve se dobije, a s molitvom sve se isprosi. Sada ste u Vašem mirnom središtu, u potpunoj slobodi i stanju da vršite kršćansku ljubav. Koliko blagoslova zazivat će s neba ti dragocjeni udovi Krista koje Vi njegujete i dvorite! Koliko blago ćete zaslužiti Vašim milosrdnim djelovanjem! Ponavljam. Radujem se s Vama svim srcem i želim Vam dobar uspjeh i obilati plod u apostolskom radu. Nisam zaboravila da izmolim himnu zahvale Gospodinu što Vam je udijelio tu milost... Oprostite mojoj slobodi za ove manifestacije iskrenih čuvstava i srdačnog interesiranja...« — Divna simfonija duša koje ne poznaju sebičnost i gore svetim žarom Božje ljubavi!...

RUŽE I TRNJE

U svibnju 1843. sele se Službenice Milosrđa iz ex samostana sv. Dominika u novu prostranu palaču koju je poklonio sestrama širokogrudni kavalir Klement Di Rosa Bit će kuća Matica Kongregacije. Paula sa neviđenom brzinom pripravlja novi pravilnik, diskutira ga sa drugaricama, izlaže ga biskupu i on se zalaže da ga vlasti odobre. U studenome već je odobrenje u rukama Paule, samo konačni »nulla osta« austrijskog carstva je potreban prije nego se sve podnese svetoj Stolici.

Ružama nikada ne manjka trnje. U veljači 1844. umire na glasu svetosti pl. Gabriela Bornati, prva su-

radnica Paule i generalna zamjenica Službenica Milosrđa. Divna, snažna žena! Sveti život, živa inteligencija, duboka pobožnost, osjetljiva i brižna ljubav. S Paulom već 1836. njeguje i dvori zaražene od kolere, vjerna drugarica, sestra ideala i želje da služi Bogu i bližnjemu. Na smrtnoj postelji polaže četiri zavjeta — siromaštva, poslušnosti, čistoće i milosrdne ljubavi na svaki mig poslušnosti, kako nalaže pravilo.

Smrt posjećuje mladu Družbu. U istoj godini umiru dvije Ančele, pl. Marijana De Brochetti Prati i Judita Paula, dva bisera nove ustanove. Zatim slijedi smrt biskupa za Cremone Mons. Casati-a velikog prijatelja i štovatelja Kongregacije. Paula ne gubi duha. Piše poglavarici u Cremoni: »Gospodin mi je uzeo osobe mile i drage koje su mi bile od neprocjenjive pomoći i utjehe. Vjerovali ili ne? Ne molim nikada Gospodina sa većim žarom i pouzdanjem kao kad me posjećuje s gorkim kušnjama. Tako činite i Vi. Pouzdanije se obratite Bogu, sve više ga ljubite. Budite što čvršće s njim sjedinjena. O draga moja, kada ćemo se otcijepiti od svega? Bog sam neka nam dostaje! Isus, samo Isus i ništa više.

POD BREMENOM

»Duh je pripravan, ali je tijelo slabo« (Mt 26,41). Paula ulaže sve svoje snage da se održi na visini kreposti u svim bolnim događajima. Njezina neumorna i čudesna djelatnost uzrokuje joj protuudarac zdravlju. Neizdržive glavobolje, poteškoće disanja, iznenadne klonulo, sti, kašalj — muče njezino tijelo već i onako nježno i krhko.

Jedne večeri u lipnju 1845. u dvorištu, ima srčani udar. Teško se oporavlja, ali u siječnju 1846. udar se

ponavlja. Strahuje se za njezin život. Nije još njezin čas, ali oporavak je mučan i dug. U međuvremenu i njezin duh je izvrgnut nutarnjim mukama: duševna tama, sumnje u vjeri, nečisti nasrtaji i zdvajanje. Prolazi dane u neopisivoj patnji, dok su joj noći besane i pune strave. Ispovijed bi joj morala biti utjeha, ali nije; ona joj je pravo mučeništvo. Ispovijednik joj naređuje sv. Pričest. Paula piše: »Vidim svoju propast ako ne slušam, isto tako ako slušam u ovakvom raspoloženju. Osjećam potrebu da budem što više sjedinjena s Isusom i shvaćam da to ne uspijevam. Vidim svoju propast ako se prbližim presv. Euharistiji i ako se od nje odalečim. Želim svom dušom da se sjedinim s božanskim Spasiteljem, a u isto vrijeme obuzima me strah da ne počinim svetogrđe.« U takvoj duševnoj tjeskobi moli ovako: »Daj, o moj Raspeti Kriste, da mi patnja koju mi darivaš bude duboka i neutješna, da me pritisne sa svih strana: samo te molim, da se moje trpljenje ne vidi izvana. Dopusti da budem prezrena i zlostavljena od svih. Samo jedno želim: da budem sva tvoja, sada i uvijek... Da bi imala tisuću života žrtvovala bih rado da ti posvjedočim svoju zahvalnost, jer si me odabrao i dao mi posebnu milost da okusim koju kap gorčine tvoga kaleža... Samo Ti znaš kolikim si me milostima obdario i koliko je moja želja da podvostručiš moje patnje. Moje srce vene od želje da trpim što više.« — Sveta ludost križa!... Ispovjednik tvrdi: »Njezina patnja je tolika da se ne može opisati Star sam u svećeničkoj službi, čitao sam razne mistike koji opisuju patnje onih koje Bog odabere za to i priznajem da — kako neki kažu: duša kuša paklene muke« — ja ne bi znao te njizine muke objasniti drugčije. Ona se osjeća skršena pod poglavarskom službom; vidi neprestano otvoreno pakleno ždrijelo nad sobom; u jednu riječ njezina duša kuša mučeništvo tisuću križeva, a svaki pojedini križ bio bi u stanju da je smrvi.

Ali poslije oluje, vedro! Pobjednica se baca u okrilje Zaručnika kličući: »Isuse moj, Isuse moj, ja sam dakle sva tvoja? Ja sam sva tvoja? Gdje si bio kad sam stenjala od boli? Ah, Dobroto, neizmjerna Dobroto.. Ti si se pojavio, sjedino si se sa mnom na predivan način. Časovi sreće! Časovi raja!«

SAMO NAPRIJED

»Kad budem podignut sa zemlje sve ću privući k sebi« (Ivan 12—32). Tako je navještavao Isus dragocjenost križa. Paulinine patnje su ubrzale ritam njezina djelovanja. Dok očekuje konačno odobrenje Kongregacije, otvara kuću u Manerbiu 1844. g. U godini 1845. otvara drugu filijalu u samoj Bresci, gdje sklanja posrnule djevojke, koje su njezine sestre susretale u njihovom dobrotvornom radu, a koje su pokazale želju da se otkupe. U tom razdoblju Službenice Milosrđa još nemaju svoje crkve. Paula je gradi, i 9. listopada 1845. blagoslivlja je Mons. Pinzoni, biskupov delegat i služi u njoj prvu svetu Misu.

1846. god. otvara kuću u Montichiari, a god. 1847. zalaže se za misije u Acquafreddi, gdje poučava mladež i pripravlja je za primanje svetih sakramenata. Istu blagodat poklanja i u mjesto Azzano, i radi za mladež kao da nema drugog posla. Uspjeh je utješan, zasluga je u velikoj mjeri njezina. O tako napornoj aktivnosti piše Mons. Pinzoni: Ona je neprestano zauzeta za mnogovrsna djela ljubavi. Vjerujem da ne bi dostajale ni četiri ili pet osoba naročitih sposobnosti i čvrstoga zdravlja za toliki posao. Žene rastavljene od muževa, druge siromašne i bez posla, zapuštene djevojke i prepuštene moralnoj opasnosti, djeca i siročad — svi hrle k njoj

i nalaze majku koja im pruža hranu, odjeću, traži im stan i zaposlenje.

Međutim Providnost kruni želje Službenica Milosrđa. Kongregacija Biskupa i Redovnika, 13. prosinca 1847. potpisuje dekret, odobrava i potvđuje Družbu sa jednostavnim zavjetima, ostavljajući za drugo vrijeme ispitivanje i odobrenje Konstitucija. Sestre su presretne, zahvaljuju Bogu i pripravljaju duh na nova junaštva kršćanske ljubavi.

GODINA 48. I 49.

U ožujku god. 1848. gradovi — Lomardo-Venecijanski dižu se protiv Austrije. To je herojsko vrijeme od pet dana Milana i deset dana Brescie u ožujku 1849. god. Na prve znakove ustanka i Brescia — talijanska lavica — drhće i riče. Pobuna je buknula: Pobunjenici ustaju i protiv Isusovaca, tuže ih da favoriziraju Austriju i da su neprijatelji nezavisnosti Italije. To su klevete, no usprkos svemu Oci Isusovci moraju ostaviti svoj cvjetni kolegij i bježati preobučeni. Paula im pomaže u bijegu i sakriva ih u svojim ljetnikovcima van grada.

Pobunjenici navale i na Ančele. U kasnu večer dolaze do samostana da izvide i pronađu sakrivene... Isusovce. Kad je svršetkom pobune i galame počeo pravi rat, Sestre se mogu na svoj način osvetiti.

Na znak Utemeljiteljice hrle k vojnim bolnicama da dvore i njeguju ranjenike. U bivšem samostanu sv. M. Magdalene štite žene i kćeri protjeranih, ubijenih ili zarobljenih funkcionera i austrijskih vojnika. Polaze u vojnu bolnicu u Valeggio, u blizini koje su se utaborili Pijemontezi. Polovicom srpnja doživljava se tužni dan poraza kod Custoze, kojim je ugušen ustanak, dok Austrijanci zauzimaju ponovno pobunjene gradove.

Na bojnom polju

U proljeće iduće godine još je jedan ustanak ugušen sa porazom kod Novare. Brescia ipak neće tuđince i piše u povijest nečuveni heroizam svojih deset dana, u kojima jedna improvizirana četa pod neprijateljskim topovima diže još plamen slobode. Službenice Milosrđa poput marnih tihih pčelica neumorno njeguju i dvore ranjenike. Uza sav heroizam otpornost građana malakše. Austrijska vojska ulazi u grad žedna pljačke i osvete. Providnost štiti junakinje milosrđa. Neki austrijski oficir zaštićen i obranjen od kavalira Di Rosa zauzima se za sestre i brani ih. Ljubav daje u pravo vrijeme svoje plodove.

Poslije rata, kolera. Upravitelj bolnice traži pomoć od Službenica Milosrđa. Srce je Paule uzbuđeno od radosti i ganuća. Sve sestre od reda na koljenima pitaju kao milost i dar da budu određene za lazaret (ondašnji zarazni odjel). To je pjesma koju samo vjera i ljubav može u zanosu opjevati na čast i slavu Božju.

DVAPUT SIROČE

Mons. Pinzoni umire svetački 7. srpnja 1848. Njegov je životni put završen. Paula je zavijena u crninu, a tako isto i njezina Kongregacija. Mons. Pizoni bio je biser brescianskog klera. Inteligentan, učen, strog sa sobom, a pun ljubavi prema bližnjemu. Revan i pobožan bio je Pauli i otac i učitelj, a za ustanovu zaštitnik i vođa.

Siromasima je dijelio i šakom i kapom. Na smrti ostavlja samo 95 para; nije mu potrebna imovinska oporuka. Cio grad plače nad tolikim gubitkom. Prazninu ispunja i postaje, po naredbi crkvenih vlasti, upravitelj Kongregacije kanonik Lugi Bianchini. Već je i sam

Junaštvo: Samo preko njihovih tijelesa tuđinac će u bolnicu

Mons. Pinzoni pokazao na njega kao mogućeg nasljednika.

Smrt širi svoja krila i plemeniti kavalir Klement Di Rosa umire 13. veljače 1850. na rukama svoje ljubljene kćerke. Ima 83 godine. Brige oko svoje Kogregacije nisu spriječile Paulu da dvori svoga oca i da ga tješi u zadnjim časovima. Klement Di Rosa bio je ugledna ličnost: razuman pobožan i pun milosrđa. Cijenjeni član domovinskog univerziteta, narodni zastupnik pokrajine, upravitelj carskog liceja, administrator dobrotvornih ustanova, generalni vizitator vjeronaučnih škola u gradu. Sudjelovao je da se u gradu otvari samostan sestara od Pohođenja. Pomagao je Oce Isusovce. Darivao je sestrama svoje kćeri Kuću Maticu i pomagao ih kao iskreni prijatelj i veliki pokrovitelj znanosti i umjetnosti. Takvi ljudi su rijetki, a njihova smrt opća žalost koja pokreće val zahvalnosti sa svih strana. Sprovod je bio trijumfalan, novine su mnogo pisale o njemu. Po svoj prilici malo tko je zapažao na kojim je izvorima Klement Di Rosa crpio i hranio toliku dobrotu. Svaki dan je prisustvovao sv. Misi, obavljao dnevno razmatranje i ronio često u duboku i iskrenu molitvu. Svaki dan je u obitelji molio sv. Krunicu, često je pristupao sv. Pričesti, puno je slušao riječ Božju, čitao je dnevno duhovno štivo. Ne može trs dati ploda ako ne ostane na lozi. (Ivan 15—4). Klement je to shvatio . . . zato je mogao dati obilati plod.

U VJEČNOME RIMU

Poslije očeve smrti Paula se sva dade svojoj Družbi. Odsada nosi stalno redovničko odijelo. Međutim stablo raste. God. 1848. otvara kuću u Chiari, 1850. u Travagliatu i Lonatu. Nedostaje još konačno odobrenje, koje

je »Breve pontificio« 1847. odgodilo na drugo vrijeme poslije zrelijeg ispitivanja. Političke okolnosti su se donekle smirile. Paula može na put za vječni grad. U Loretu stavlja u ruke presvete Djevice svoje želje i brige. 18. rujna 1850. nalazi se u Rimu. Ne gubi vrijeme i koristi svoju prirođenu dinamičnost. Posjećuje prelate, pripravlja dokumente, odgovara na pitanja, podržaje korespondenciju sa svim filijalama Družbe. Slobodno joj je vrijeme za posjet crkvama, drugo je ne zanima. Bog je napunja duhovnom radošću. Piše sestrama: »U zemaljskom Rimu Gospodin me često obasiplje blaženstvom kao da sam u vječnome Jeruzalemu.« U privatnoj je audijenciji kod sv. Oca 24. listopada. Sveti Otac je blago sluša i ohrabljuje uz svoj blagoslov. Suze zahvalnice su odgovor Paule. Blagoslov sv. Oca zalog je da je stvar u biti riješena. Formalnosti se ubrzavaju. Prva Kongregacija za proučavanje stvari održava se 5. studenoga. Već 22. prosinca Pravila i Konstitucije su konačno odobrene. Paula se vraća svojoj Bresci 5. siječnja i ide ravno u crkvu da pjeva sa zajednicom »Tebe Boga hvalimo« pred Presvetim Sakramentom. Sestre sretne zvone na sva samostanska zvona, okružuju s ljubavlju i počitanjem svoju Majku i Utemeljiteljicu, ljube joj križ a suze sreće za odobrenje i povratak poglavarice kazuju mnogo više nego riječi.

PLODNA LOZA

Kao da je odobrenje dalo novog poleta mladom deblu u naponu života. Nove grančice se zelene i cvjetaju; to su kuće u Salò, Orzinuovi, Mantova. Paula slavi svoj tridesetosmi rođen-dan. Ovako piše: »Išla sam u svoju župnu crkvu gdje sam se preporodila Bogu u krsnoj vodi. Obuzimala su me čuvstva ljubavi i zahvalnosti dok

sam motrila krstionicu, gdje sam po milosrđu Božjem postala njegovo dijete. Klekla sam u jedan tihi kutak uz oltar Majke Marije i klanjala sam se Gospodinu s njom združena. Što sam osjetila u to vrijeme preko tri sv. Mise ne znam opisati ... Obnovila sam krsni zavjet mnogo sam obećala i svako pojedino obećanje osjetila sam kao svečani zavjet ...«

Morala sma slijediti nadahnuće i milost. Ponavljala sam sa svetim Pavlom: »Sve mogu u Onome koji me krijepi.«

Izašla sam iz crkve sa željom i odlukom da se svega odrečem. Baš bih htjela biti siromašica Isusa Krista. Poslije podne sam otišla u svetište »Gospe od Milosti« i zahvalila sam premiloj Majci za sve milosti koje mi je isprosila. Zaista, taj sam dan proživila u velikoj sabranosti i s Bogom sjedinjena. Amen. Budi blagoslovljeno Presveto Trojstvo, moja premila Majka Marija, sveti Pavao, sveti Josip i moj Anđeo čuvar.

Božanski kalem sv. Kršetnja bio ja zaista plodan.

VELIKI DAN

Pripravljaju se velike svečanosti za službeno i javno odborenje redovničke Družbe.

Na blagdan Srca Isusova, 18. lipnja 1852. bit će svečano redovničko oblačenje u čast onoga koji je spasio Kongregaciju u času opasnosti. Obredi će se održati u prepoziteralnoj crkvi sv. Lovre. Ujutro oko 9 sati svečana i neobična povorka ide od samostana do crkve. Dvadeset i pet Ančela koracaju u bjelini i, za njima Paula u ljubičastoj dugoj haljini. Slijede Mons. Bianchini upravitelj Družbe i ispovjednik u Kući Matici. Se-

stre okružuju glavni oltar: na rezerviranim mjestima prate obred duhovni vođe raznih zajednica i mnoge ličnosti svećenstva i svjetovnjaka. Crkva je dupkom puna Božjeg naroda.

U 9 sati stiže preuz. biskup pl. Jeronim Verzeri uz asistenciju četvorice kanonika katedrale. Prati ih kavalir Baroffio, carski delegat Lombardije. — Poslije zaziva Duha Svetoga biskupski pro-kancelar čita crkvene dekrete koji odobravaju Kongregaciju »Ancelle della Carità« »Službenica Milosrđa« i njezine Konstitucije, zatim vladin dekret, kojim se ovlašćuje delegat da prisustvuje svečanom odobrenju i otvorenju Ustanove.

Paula će biti zamjenica poglavarice dok ne stigne iz Rima službeno imenovanje vrhovne poglavarice. Sada biskup prepušta utemeljiteljicu i njezine drugarice na oblačenje i služi sv. Misu. Poslije sv. Mise Paula i njezina neposredna zamjenica polažu po konstitucijama svete zavjete. Paula uzima redovničko ime s. Marija Krucifiksa. — Na povratku u povorci, biskup izlaže u crkvi sestara Svetotajstvo. Od tada do danas traje u Kući Matici vječno klanjanje svaki dan od 8 sati ujutro do 19 sati. Dvije Službenice Milosrđa pred izloženim Svetotajstvom mole i klanjaju se za sve ostale sestre koje se zalažu u bilo kojem apostolatu. Istog dana poslije podne Paula pred sudom pismeno ostavlja svojoj redovničkoj obitelji sve svoje posjede. Njezina žeđa za evanđeoskim siromaštvom je utažena, od sada je zaista zaručnica siromašnog Raspetog Krista. Nekoliko dana kasnije biskup prima zavjete ostalih Službenica Milosrđa.

Božji plan je ostvaren u cjelini usprkos poteškoćama koje će Družbu uvijek pratiti.

Uzvišeni ideal ljubavi koji je plamtio u srcu Paule Di Rosa primio je karizmu službenog priznanja Crkve.

RASCVJETANA BAŠĆA

Stablo je u punom životnom rastu. U srpnju 1852. otvara se filijala u Cremi; slijedeće godine u istom gradu otvaraju se još dvije kuće. U kolovozu grupa sestara ide u Furlaniju u Udine, gdje otvaraju tri kuće. — U naš Dubrovnik dolaze prve četiri sestre 13. studenog 1853. Slijede otvaranja u Cividale del Friuli, u Carpenedolo, itd.

Bašća Gospodnja divno cvjeta. U samoj Bresci, Di Rosa kupuje kuću nazvanu »Ronco« za kršćanski odgoj ženske mladeži. Kuća se razvija i širi. Oratorij je blagoslovljen i otvoren 17. studenoga. Brojna ženska mladež hrli svake nedjelje na vjeronauk i za obrede. Poslije obuke zaustavlja se u igri i u veselom odmoru. Postoji i mjesečna rekolekcija i godišnje duhovne vježbe. Krasan apostolat!

Ančele su pozvane i za izložene i nezbrinute djevojke na službu u »Majčinskoj kući« u Bresci. Za takvo intenzivan ritam života i zahtjeve Gospodin šalje radnike u svoj vinograd i množi zvanja. Za djela Božja ne manjkaju sredstva.

U korizmi 1855. s. Marija Krucifiksa teško je bolesna. Naučila se raditi i mnogo trpjeti, pa i radi nježnog zdravlja; kad legne u krevet mora se strahovati. Mons. Bianchini potiče sestre da se mole za zdravlje svoje poglavarice, naročito Žalosnoj Majci Božjoj. Paula prima sv. Poputbinu i sveto Ulje; tri puta je na rubu smrti. Sestre se mole za njezino ozdravljenje i obećaju da će svake godine posebnom svećanošću slaviti dan Žalosne Gospe. Na sam blagdan, 30. ožujka, sestra Marija Krucifiksa odlazi u kor da prisustvuje sv. Misi. Na svršetku Mise osjeća da joj se snage vraćaju u život, kreće se i radi kao da nikad nije bila bolesna. Pjeva se

opet himna zahvalnica i sestra Marija Krucifiksa prihvaća novim žarom svoju odgovornu službu.

Brescia osjeća potrebu prisutnosti s. Marije Krucifikse, osobito kada se kolera opet raširila munjevitom brzinom. Strava dominira u gradu. Ančele su pozvane na sve strane, Di Rosa nastoji da pohrli u pomoć. Zarazni lazareti prepuni su okuženih bolesnika. Anđeli utjehe i žrtve vide se ponovno uz njihov krevet. Gospodin blagoslivlje njihova zalaganja: ni jedna Ančela nije zaražena, a sve su spremne i život dati u tim dvoranama boli i smrti. Nažalost, barem jednu Gospodin traži kao žrtvu za sve druge. Sestra Marija Krucifiksa malakše nanovo, njezino čudesno ozdravljenje nije nego zadnji titraj svjetiljke koja se gasi.

ŽENA ČELIK ZNAČAJ

Pokuašjmo je opisati. Stas povisok, aristokratski i proporcionalan lik, lice blijedo i mršavo budi izvjesno strahopočitanje, oči velike, tamne i živahne, kretnje spontane i elastične. Njezina prisutnost privlači i zanaša. Jaka inteligencija, brza i oštroumna, shvaća stvari, odmjerava važnost i posljedice, nalazi puteve rješenju i u zamršenim i teškim slučajevima. Živo pamćenje, sjeća se dugo osoba, slučajeva i stvari.

Živi duh, bogato srce, nježna i delikatnih osjećaja združenih s muževnim krepostima. Sklona na srdžbu, ali budna i kontrolirana jakom i razumnom voljom. Hrabra do junaštva, samilosna i velikodušna. Govori kratko, ali jasno i slobodno, pomalo naglo, katkada daje osjećaj prevelike sigurnosti i ponosa onima koji je ne poznaju.

Takva je u naravnim vrlinama. Ali sveci nisu ni histerični ni zaostali kako svijet zlobno šapće. To su

velikodušna stvorenja što rabe prirodne darove i milosti, poput vjernog i dobrog sluge iz evanđeoske parabole.

DIVNI SVETAČKI LIK

O njoj govore njezina djela. »Tko ostaje u meni i ja u njemu donijet će obilan plod« — Rekao je Isus. Ona koja je neumorno radila u njivi Gospodnjoj, morala je biti s Njim čvrsto sjedinjena.

Temelji svetosti i poniznosti. Svome ispovjedniku sv. Marija Krucifiksa piše: »Nebeska svjetlost jasno mi pokazuje moju bijedu i nesavršenost svega što započnem. Uvjerena sam, da sam zbog toga tako daleko od Gospodina i mislim da je moj život jedan neprekidni lanac slabosti ljudske.« — To su zrake svjetla koje proizlaze iz dubine srca.

Početak mudrosti je strah Božji. Sestra Marija Krucifiksa nastavlja pisati. »Vrlo često od srca se molim Bogu da radije umrem i da me vječno osudi, nego da počinim jedan smrtni grijeh.« Ovako se ona moli: »Ponovno te molim, ne dopusti u meni ni najmanji svojevoljni grijeh. Prekini radije tisuću puta moj život, ja sam zadovoljna; no radi tvojega neizmjernog milosrđa ne dopusti da Te ražalostim grijesima. Ovaj strah pred grijehom vodi je ispovjedniku više puta na sedmicu. Ispovjednik pak tvrdi da nikad nije okaljala bjelinu svoga krsnog zavjeta.

Korijen i početak mudrosti je u vjeri. Sestra Marija Krucifiksa, usprkos teškim i čestim sumnjama o vjeri, privija se Kristovu križu, daje si ime »Krucifiksa« jer je isto ime djelo vjere. Uostalom plodnost njezina rada očituje se u herojskoj vjeri. Iz vjere cvjeta nada.

S. Marija Krucifiksa često je izmrcvarena demonom zdvajanja. A ipak ništa ne poduzima bez molitve i preporuke u sv. molitve. Kušnje su slatki i bolni Božji posjet. Smrt najmilijih osoba otvara joj srce još većem pouzdanju u Boga. Baš zato začuđujuće i privlačno zvuče riječi svojim sestrama koje kolebaju: »Ufaj se u Gospodina, kćeri, Bog te neće ostaviti«. A ona je sama u agoniji pod pritiskom zdvajanja. Junaštvo!

Iz vjere i nade proizlazi ljubav. Bilo bi vrlo lako iz svetičinih spisa izabrati stranice u kojima struji žarka ljubav; ali djela govore više nego riječi.

Ovo što smo do sada napisali tek je blijeda traka pjesme ljubavi, koju je ova djevica ispjevala, životom i u raznovrsnom apostolatu, svome Rasapetom Zaručniku za dobro brata čovjeka.

Vršila je herojski i u apsolutnom odricanju svoja tri redovnička zavjeta. Djevica po nadahnuću već u sedamnaestoj godini odgovara na teške nasrtaje sa zavjetom doživotne čestoće. I ostaje nepokolebivo vjerna Delikatnom savjesti trudila se da sačuva ne samo djevičanski ljiljan čistoće, nego i čednu skromnost i strogu rezerviranost. — Njezino jelo bilo je jednostavno, siromašno. Poslušna ispovjedniku, poštuje ga kao odana kćer. Poslušnost je sigurno vodi i preporuča je često svojim Ančelama. U siromaštvu slijedi izbliza Raspetog Spasitelja. Premda iz bogate obitelji, živi uvijek kao siromašak Božji i dariva svu svoju imovinu ljubljenoj Kongregaciji i siromasima.

Posjeduje žar i dar molitve. Stalni predmet njezinih konteplacija je Isus u Euharistiji i Raspeti Isus. Ganutljiva je njezina djetinja pobožnost prema presvetoj Djevici.

No... mi bismo htjeli opisati jednu zvijezdu, zar ne? To je nemoguće: Bila bi to slaba i preblijeda slika. Zvijezda sjaji i treperi na nebu.

SVETA SMRT

Split je pretposljednja kuća koju otvara sv. Marija Krucifiksa. Šest sestara ostavljaju toplo gnijezdo Kuće Matice; dobra Majka prati malu povorku suznih očiju; predosjeća da ih na ovoj zemlji neće više vidjeti. Ali što zato? Stablo Službenica Milosrđa sa Dubrovnikom i Splitom ima već korijenje izvan granica rodne joj grude.

Bog po svojim biskupima zove njezine Ančele na vjerno hrvatsko tlo; i tamo će obitelj Marije Krucifikse cvijetati i umirati, raditi i snositi žegu dana. Radovati se i moliti. Buduće Ančele, kršne i burovite Hrvatske, znaće živjeti za Boga i za narod, a primjeri i nadahnuća Utemjeljiteljice jasno će im zacrtati put kojim će ići.

Ančele stižu u Split u listopadu 1855. godine. — U studenome Di Rosa otvara zadnju kuću. To je Bussolengo blizu Verone. I drugdje je zovu, ali njezin »dan« se bliži kraju. Bog je zove!

Na povratku iz Bussolenga naglo joj je pozlilo. Zaustavlja se u Mantovi i prati sestre sabrane u duhovnim vježbama. Naglo se vraća u Bresciu predosjeća da je blizu kraj. Na vratima svoga dragoga samostana šapće: »Hvala Ti, Gospodine, da si mi dozvolio povratak u Bresciu da ovdje umrem.«

Liječnik izjavljuje da je u smrtnoj opasnosti. Moli sa zajednicom devetnicu Bezgrešnoj Djevici i slavi njezin blagdan. Život joj se bliži kraju, a njezina duša blista još divotnijim sjajem. Moli Gospodina da ne izgubi svijest do smrti i uslišana je. Prima sv. Poputbinu i plače od sreće.

Svojim Ančelama koje sinovskom ljubavlju okružuju smrtnu joj postelju ostavlja ove uspomene:

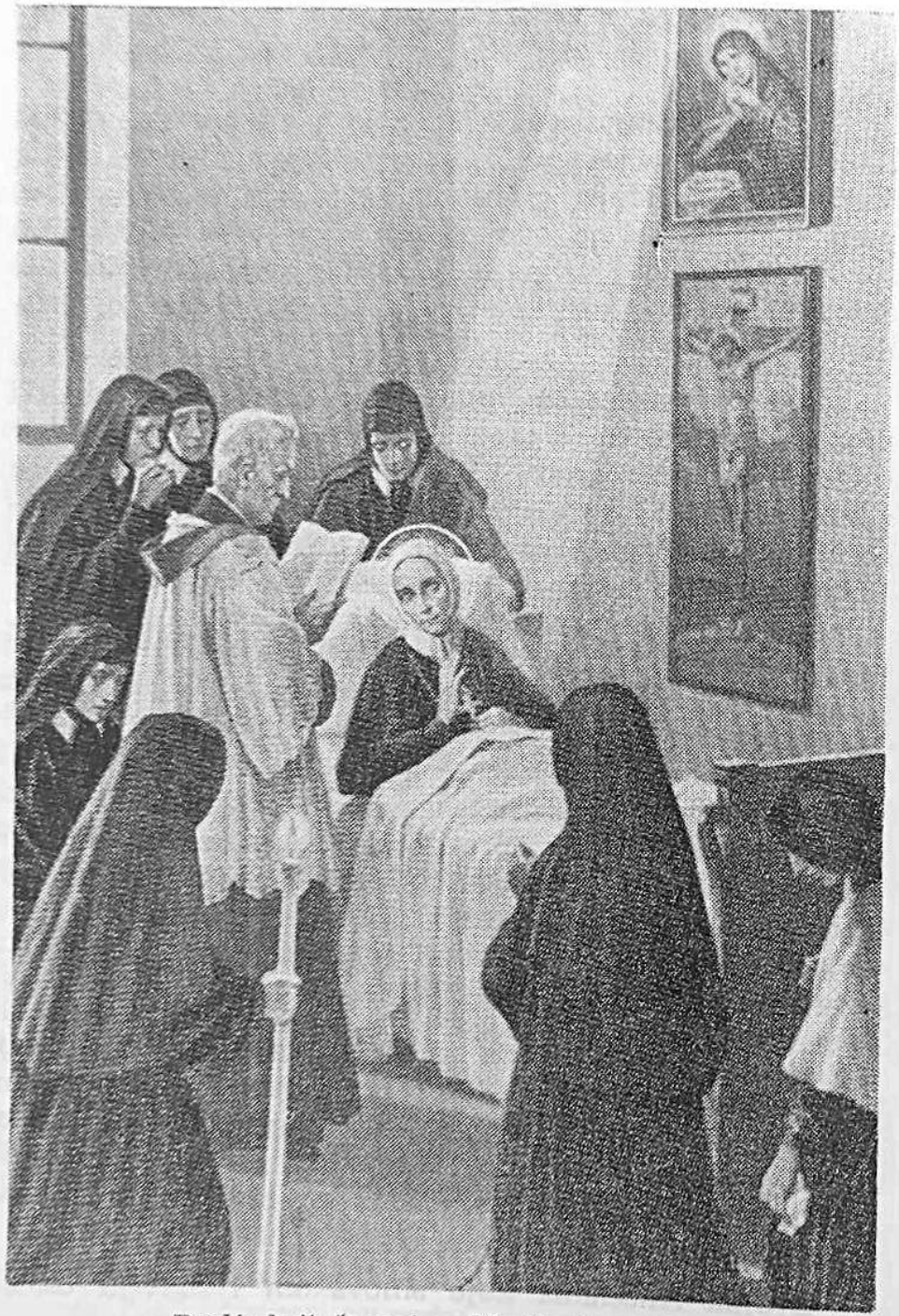

Posljednji časovi s. Marije Krucifikse

»Ono što vam preporučam, kćeri, jest velika ljubav.
Ljubite se najprije među sobom,
a onda ljubite jadne bolesnice,
U svom djelovanju pazite samo
na Božju slavu;
radite samo, samo za Njega;
u njegovanju bolesnica
promatrajte na stvorove,
već istu osobu Gospodinovu. Posvetite sve vrijeme koje je određeno za pobožne vježbe.

Budite točne u obdržavanju svetih pravila, pa i najmanjih.

Budite skrupolozne i u najmanjim stvarima,
osobito što se tiče pomanjkava ljubavi.
Bog vas blagoslovio!

Ako me je koja ražalostila, ja joj od srca opraštam. Možda sam koji put bila prestroga; postupala sam tako za dobro vaših duša i radi osjećaja dužnosti. Ako sam pretjerala, molim za oproštenje.«

U polusvijesti zadnjih trenutaka sanja bolesnike, bijednike i siromahe, mladež i djecu, blago njezina srca. Gasi se u 11 sati 15. prosinca 1855, u osmini Bezgrešnog Začeća. Ima 42 godine, jedan mjesec i devet dana. Žrtva je predana. Zaručnica Raspetog sjedinila se sa Zaručnikom.

U SLAVI

Djevičansko tijelo zaodjenuto redovničkom haljinom s ljiljanom u ruci, ostaje izloženo kroz tri dana u samostanskoj crkvi, koja je cilj brojnog hodočašća. Dolaze siromasi i bogati da mole i dijele žalost Službenica Milosrđa, koje ostaju sirote bez majke.

Sprovod je veličanstven. Privremeno je sahranjena u obiteljskoj grobnici, ali poslije nekoliko mjeseci, 21. travnja 1856. prenesena je i postavljena u samostanskoj kapeli među svojim Ančelama.

»Tko se ponizi bit će uzvišen«. Sestra Marija Krucifiksa uvijek je težila da bude sakrivena u očima svijeta; bila je uvjerena da ne zaslužuje nikakve pažnje. Danas se ona časti na našim oltarima. Nakon odobrenja dvaju čudesnih ozdravljenja, 26. svibnja 1940. proglašena je svečano: »Blaženom!«

Sa Bresciom, u više od 300 zajednica, Službenice Milosrđa kliču od svete radosti. Radost koja ulijeva neslućene snage, osobito za vrijeme ratnog vihora, koji se već svijetu i Italiji najavljuje u svoj svojoj strahoti. Službenice Milosrđa, junakinje u prvom svjetskom ratu, nisu zatajile ni u jezovitijem i krvavijem sukobu drugog svjetskog rata. Stranice heroizma i nečuvenih patnja zapisane su u povijesti tog razdoblja. Bl. Marija Krucifiksa, njihova Utemeljiteljica i Majka, ipak ne napušta svoju djecu. U nebu je ona moćna zaštitnica, a njezin zagovor očito se osjeća.

Crkva joj daje univerzalno štovanje i proglašava je »svetom« 12. lipnja 1954. — Zanimljiva čudesna ozdravljenja zajamčila su poslije službenog ispitivanja njezin moćni zagovor na nebu i svetost njezina života. Reklo bi se da sv. Marija Krucifiksa koristi povjerenje svoga nebeskog Zaručnika i nastavlja u raju djela milosrdne ljubavi, koja su joj bila ideal na zemlji.

Čudan i divan taj sud Crkve za proglašenje blaženima i svetima vjernih slugu Božjih. Sud na kojem se sudi ne zločincima, nego junacima! Sud, gdje se ne sude zločinstva nego kreposit! Sud, gdje se ne dijele kazne nego se iskazuju najveća priznanja i časti.

Sestra Marija Krucifiksa zauzela je počasno mjesto u broju Božjih ugodnika. Pozdravljaju je »Sveta« njezine Ančele. »Sveta« je zazivaju ne samo građani Brescie nego i cijela Crkva Božja. U ovom času, u kojem izgleda da bi vjetar opće nesigurnosti i zbunjenosti htio ugasiti plamen Ljubavi, za kojim usprkos svemu svijet žedan vapi, sveta Marija Krucifiksa sa mnogobrojnim svetima pokazuje svima na nebo. Nebo zadnja želja čovječanstva. Nebo, dom Gospodnji — prijestolje vječne LJUBAVI.

»BOG JE LJUBAV . . . A MI SMO POVJEROVALI U LJUBAV« 1 Iv 4, 16

DODATAK

SLUŽBENICE MILOSRĐA U HRVATSKOJ

DUBROVNIK 1853

Već je prohujalo 125 ljeta od kada su prve Službenice Milosrđa, kćeri sv. Marije Krucifikse, stupile na hrvatsko tlo. Ljubav nema granica, ona se dariva i odaziva; ona je prisutna na svakom meridijanu zemlje.

Dubrovački biskup Mons. Jederlinić upoznao je s. Mariju Krucifiksu u Bresci i njezino milosrdno djelovanje, koje se širilo i cvalo osobito sjevernom Italijom.

Biskup želi njezine kćeri u Dubrovniku i poziva ih da im povjeri osobito odgoj ženske mladeži. S. Marija Krucifiksa odgovara na poziv i šalje malu četu sestara na apostolski rad u biseru našeg Jadrana. 13. studenoga 1853. one su u Dubrovniku. Iz malog sjemena razvi će se snažno stablo i blagotvorno će u raznim školskim i odgojnim aktivnostima djelovati sve do svršetka drugog svjetskog rata.

I sada je žarište zvanja i raznih djelatnosti. Brojna zajednica razvila je raznoliki apostolat. Starice se njeguju i dvore u vlastitoj kući. Sestre se brinu i za neko četrdesetak gojenica studentica, koje pohađaju razne srednje škole u gradu. Lijepi broj sestara služi u gradskoj bolnici kao medicinske sestre, itd.

Razno djelovanje, ista svrha — slava Božja, vlastito posvećenje, služenje bližnjega.

Ljubav je unutarnja snaga. Ljubav je svjetlo i plamen. Ona je tajna uspjeha Službenica Milosrđa.

SPLIT 1855

Nisu još prošle ni dvije godine od dolaska sestara u Dubrovnik, kad druga grupa sestara iz Brescie dolazi u Split u listopadu 1855. god. na poziv Mons. Pini-a. I u Splitu sestre se posvećuju raznovrsnom apostolskom odgojnom radu Split ih dočekuje na najsvečaniji način, ali skromne sestre ne traže ni časti ni slave. Drugi su ih ideali doveli na dalmatinske žale.

Mladež hrli u njihove škole, koje se ističu solidnim vjerskim i kulturnim odgojem. Tko bi ispričao gustu malu povijest ovih žarišta vjere i kulture? U nju se isprepliće rad i molitva, stradanje i nerazumijevanje, uz čudesni procvat i opće poštovanje.

Po želji same Utemeljiteljice i po tradiciji Družbe, u samostanskoj crkvi, i Dubrovnika i Splita, izlaže se dnevno sveto Otajstvo; sestre sakupljene sa vjernim svijetom klanjaju se dnevno, hvale i slave Svevišnjega, prose milosti za sebe, za Crkvu i za čovječanstvo, koje i nesvjesno traži Boga pravde i milosrđa, Boga snage i utjehe, Boga neizmjerne vječne sreće, za koju je čovjek i stvoren.

Rat i poslije-ratne prilike učinile su svoje. — Sestre se otada polako snalaze; preorijentiraju svoj apostolat na njegu bolesnika, staraca, male djece. Djeluju i po župama surađuju sa župnicima.

Uza sve to u životu Službenica Milosrđa ništa se bitno ne mijenja, iako je križ prisutniji, a žrtve svag-

danji kruh. Uostalom, Rasapeti Krist je njihova naročita pobožnost, a njihova Utemeljiteljica nosi ime Krucifiksa. Značajno! Apostolska djelatnost u korist nemoćnih, bijednih i bolesnih izvorno je zvanje Družbe, zato »Anče-la« pjeva svoju pjesmu ljubavi sagibajući se rado nad svim ljudskim bijedama.

KAŠTELA

Nije čudo da su se sestre iz Splita pomalo širile našim bijelim Kaštelima. U Kaštel-Novom grade si samostansku kućicu već godine 1930. Rade u dječjem vrtiću i vode školu za šivanje i kroj. Ozbiljne i srdačne, jednostavne i skromne, radišne kao pčelice zapažene su i poštivane.

U KAŠTEL-SUĆURCU g. 1936. otvara se ljetnikovac tik uz more. Služi za sestre i djecu potrebnu sunca i kupanja.

Danas u Novome sestre pomažu svojski u župi i drže jaslice. U Kaštel-Štafiliću su radile lijepi niz godina. Manjak sestara nije dozvolio da nastave taj lijepi župski apostolat.

U Kaštel-Sućurcu su suradnice u župskom Centru, a u svom bivšem ljetnikovcu na Partizanskoj cesti čuvaju i brižno njeguju lijepi broj starica.

ŽRNOVNICA

Ubavo je to mjestance južno od Splita. Mala, tiha i skromna oaza novicijata. Kuća mala, ali neobično mila sestrama. U teškim danima skrajnog siromaštva gradile su je njihove marne ruke. Gradila ju je ljubav i baš

zato vrijedi više od suhog zlata. Uz novicijat sestre pomažu na župi, posjećuju bolesnike i starce, mole za mrtve, vode zbor i katehiziraju.

NEREŽIŠĆA NA BRAČU

Tihi lijepi samostan i staračkl dom. Vedra poletna zajednica pomaže i župu kolikogod se može. Brine se za gospodarstvo oko kuće, koje olakoćuje uvelike uzdržavanje starica njima povjerenih. Žrtava i pregaranja ne fali, ali zar Bog u knjizi vječnosti ne bilježi sve?

KONAL—DUBROVNIK

Stari Dubrovački ljetnikovac — zavidni i prekrasni položaj. Nekada su u »campu« i borovoj šumici, ljeti, odjekivali dječji glasovi učenica naših škola dolje na Pilama. Danas se tu pripremaju kandidatice za redovnički život i kvalificiraju se za buduća polja rada. I tu se njeguju starice kojima je uskraćena toplina vlastitog doma. I tu se moli i radi, i tu se raduje životu, iako je nedaleko groblje »Boninovo« što govori o prolaznosti svega.

Vedar i ozbiljan život tu provode djevice, dok Jadran, koji se dolje u nedogled stere, u jedinstvenom plavetnilu ljubi i zapljuskuje neumorno strmu dubrovačku obalu.

MLINI

Nedaleko Dubrovnika, divotne uvale, kameni pusti otoci na plavoj površini, potok sa svojim bučnim slapovima, naranče i limuni, zelenilo i čar. Mala župska

crkva, uz nju groblje i župski stan, otraga nazaretska kućica — sestrinski stan. Sestre čuvaju djecu, čuvarice su crkve i voditeljice zbora. Slavi se Bog, služi se brat, živi se skromno, ali plamen ljubavi ne sjaji ni tamo manje, iako je prisutan neznatni broj sestara.

U ZAGREBU

U predgrađu Kustošije sestre otvaraju vlastitu kuću god. 1936. radnička četvrt je to. Žive i Službenice Milosrđa prosječno kao i stanovnici Kustošije.

Samostan je totalno srušen u ratu. Sestre su, može se reći, nosile na rukama župu kada je nicala i stvarala se Župa sv. Nikole Tavelića! Osjećaju je naročito »svojom«. Još i danas tu su prisutne. Brojna dječica te radničke četvrti nalaze njegu, pažnju i brigu kod sestara, dok roditelji već ranom zorom žure na posao.

Župa, djeca, pohađanje bolesnika i staraca — eto našeg rada u Zagrebu, dok druge sestre šire svoju djelatnost oko Zagreba i dalje.

Plešivca — Vrbovec — Viljevo — Vodjinci — u kojima se razvija intenzivni župski rad, a prisutnost je sestara, iako ne bučna, i te kako primjetljiva i cijenjena.

OTOCI HRVATSKOG PRIMORJA

Prije rata u Zadru su bile Ančele u šest različitih zajednica. Bolnice, sirotišta, pučka kuhinja, sjemenište itd. Ratni vihor razbacio ih je na sve strane. Jedna Ančela ostala je pod ruševinama pod bombardiranjem. U svojoj bijeloj bolničkoj odjeći našli su je okrvavljenu uz krevet jedne bolesnice. Tako je i ukopana. U zadarskom groblju čeka uskrsnuće, dok njezino ime uklesano u

kamenu priča o nenapisanom heroizmu tih službenica Božjih. Krv mučenika sjeme je novih poletnih djevičanskih duša.

Ančele se nisu vratile u Zadar, ali grad vrvi redovnicama svake vrsti, koje nastavljaju djelo što su one započele i dugo vodile. Plod njihova rada? To Bog zna! Možda!

MALI LOŠINJ

Tu su uspjele održati se. Oduzeta lijepa velika zgrada škole, konvikta i vrtića, sestre iz Splita i Dubrovnika hrle u Lošinj spasiti što se spasiti moglo; sele u malu skromnu kućicu na Kaštelu i nastavljaju radom. Zadovoljne svojim siromaštvom ostaju uz građane koji su sretni što ih imaju.

U predjelu Kaštel 72 sada stoji lijepo uređeni ukusni samostan. Sav obasjan suncem. I tu se služi osamljene starice i sitna dječica lošinjskih obitelji i pridošlica. Jedna sestra vodi zbor u velikoj lošinjskoj župi, katehizira i vodi brigu o nekoliko lijepih starodrevnih crkvica koje spadaju pod župu.

SUSAK — NEREZINE — CRES

Nerezine mjestance na otoku Lošinju i osebujni otok Susak kriju u svojim domovima ponajviše bolesne, iznemogle i osamljene starce. Mladi su pošli u svijet tražiti sreću. Za starce jednog i drugog mjesta brinu se dvije Ančele — medicinske sestre. Prave misijske postaje. U dvije ambulante žure se ljudi. Sestra ih čeka, njeguje, liječi, a dobra riječ nikada ne fali. Tko ne može do ambulante, ima popodnevni kućni posjet. Rad u župi im također nije tuđ.

Služiti Bogu i čovjeku isprepliće se i ispunja dane zaslužnih redovnica. Dvije misijske postaje su Susak i Nerezine. Istina nema palama, nema egzotičnosti. Do njih se ne stiže ni velikim prekooceanskim brodovima ni avionom. To je naš krš, tu su stare masline; do njih loza i smokve rastu. Tu kvarnerska bura puše, a starci, ti dragi naši zapušteni starci, čekaju svoju dobru domaću misionarku da ih tješi, da ih liječi, da ne osjete još više tužnu i bolnu staračku samoću.

Nedaleko tih zajednica još jedna mala župska redovnička postaja: Gradić **Gres** na istoimenom otoku. Tri sestre u župi, iste tri čuvaju u vlastitim prostorijama dječicu, dok roditelji rade.

Izvan naših granica — Freyung — Waldkirchen. Pozvane i zamoljene »izvoziti« dragocjenu milosrdnu ljubav van granice, god. 1970. Službenice Milosrđa preuzimaju njegu staraca u Freyungu, u biskupiji Passau. Koliko su voljene, tražene i cijenjene — to one najbolje znaju. — Altenheim u Waldkirchenu otvara im vrata g. 1977. gdje se sestre isto tako svojski zauzimaju i brinu za neko stotinjak staraca iz Bavarske i drugih krajeva Njemačke.

Toplo i spremno sestrinsko srce, marne ruke na raspolaganju su braći. Ljubav, karizma i ideal sv. Marije Krucifikse i poslije 125 godina još je na djelu. — Šest novakinja i šest postulantica spremaju se da zamijene iznemogle ruke i pognuta leđa izmorenih svojih sestara, koje su sijale dugi niz godina na njivi Gospodnjoj, da zamjene čete Službenica Milosrđa što na raznim grobljima mile nam Hrvatske, snivaju pravedni zasluženi san, čekajući — USKRSNI DAN.

Gospodine, Ti si baština i nagrada naša!

Iz našeg spomen albuma

Polaganje zavjeta 25. 8. 1979.

Gospodine! Pred Tobom padamo ničice, Tvoje smo zauvijek

Poslije svećanog viječnog obečanja

Za dan zvanja u Cresu, lipanj 1979.

Otac Gabrić u posjeti našoj zajednici u Malom Lošinju

Naše drage starice

Marne ruke — na gradilištu

SADRŽAJ

PREDGOVOR 5
PROVINCIJALNOJ UPRAVI DRUŽBE SLUŽBENICA MILOSRĐA SPLIT 8
MIR I DOBRO 11
LJUBAV BEZ GRANICA 15
SJAJNA ZORA 16
PRVE OLUJE 17
U SAMOSTANSKIM ZIDINAMA 19
U OČINSKOJ KUĆI 20
NEPOŽELJNA PONUDA 21
PRVI PLODOVI 21
DUŠEVNE BORBE 23
DA DONESE VIŠE PLODA 24
POSLIJE OLUJE 25
IDEAL 25
NA DJELU 26
BOŽJI PEČAT 27
POBJEDA 30
SVECI NISU LJUBOMORNI 30
RUŽE I TRNJE 31
POD BREMENOM 32
SAMO NAPRIJED 34
GODINA 48. I 49. 35
DVAPUT SIROČE 37
U VJEČNOME RIMU 39
PLODNA LOZA 40
VELIKI DAN 41
RASCVJETANA BAŠĆA 43
ŽENA ČELIK ZNAČAJ 44
DIVNI SVETAČKI LIK 45
SVETA SMRT 47
U SLAVI 49
DODATAK 52
IZ NAŠEG SPOMEN ALBUMA 59